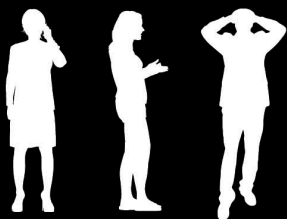

Integrationen och arbets- marknad

Jennie K Larsson

Presentation Arena Idé 18 januari 2016

Jennie K Larsson, fil.dr
REMESO/Linköpings
Universitet

jennie.k.larsson@liu.se

”Integration bygger på arbete och möjlighet till egen försörjning. Därför är regeringens arbetslinje också integrationspolitik. Vi vill att utgångspunkten för integrationspolitiken, som inom alla områden, ska vara att alla människor som kan också ska kunna försörja sig själva.”

Regeringsförklaringen 2010

Arbetslinjen införs i integrationspolitiken

- Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare träder i kraft 1 december 2010
- Ansvaret för flyktingmottagandet flyttas från kommunerna till Arbetsförmedlingen.
- Ersättningen till nyanlända individualiseras, villkoras och knyts till aktivt deltagande i arbetsmarknadsinriktade aktiviteter. Rätt till insatser i max 24 månader. Etablerad innebär arbete eller studier på högskola. Etableringslotsar introduceras. Upphandlas via LOV. Ersättning betalas ut när den arbetssökande fått arbete.
- Syftar till ökad jämställdhet för ”familjer där det inte finns traditioner av att kvinnor arbetar”.

Utgångspunkter och tillvägagångssätt

- Syftet är att analysera hur arbetsförmedlare och privata aktörer gör integrationspolitik och varför de gör politik som de gör. Syftet är också att utforska betydelsen av "svenskhet" i görandet av integrationspolitik.
- Teorier om förvaltningens och tjänstepersoners roll i produktionen av politik (street level bureaucracy) syntetiseras med en intersektionell ansats. Privata aktörer fått en allt större roll som producenter av politik i och med NPM.
- Etnografisk studie. Intervjuat och observerat arbetsförmedlare, etableringslotsar, samhällskommunikatörer i deras dagliga arbete samt utbildningar, konferenser, workshops. Material består också av utredningar, artiklar, utbildningsmaterial kopplat till politikområdet.

”Jag vet hela tiden vad jag måste jobba mot. För att vårt kontor ska kunna växa och vi ska kunna fortsätta vara anställda då är det resultat två som gäller. Den absolut bästa lösningen för många, inte alla men många, är att kombinera halvt SFI och halvt jobb. Men eftersom regeringen beslutat att premiera helt andra saker hos lotsen måste vi fokusera på jobb för att överleva.”

Lidija, etableringslots, coach och utbildare

Upphandlade tjänster och nya arbetsmarknader

- Företagen prioriterar resultat före de nyanländas behov och kortsiktiga lösningar går före långsiktiga.
- Enkel svenska, specialpriser och återanvända formuleringar för att hålla ned kostnader.
- LOV- och LOU-upphandlade tjänster medför osäkra arbetsmarknader, inkomster och uppdrag för privatanställda coacher, lotsar, utbildare och tolkar.
- Formellt/informellt arbete tätt sammanlänkat – både för nyanlända och för aktörer på den ”integrationspolitiska marknaden”.

”Det är inte klokt egentligen hur mycket tid jag lägger på att dokumentera och skriva anteckningar. Mitt uppdrag är att få ut dem i jobb och att de ska bli självförsörjande. Det var därför jag fick jobbet från början, för att jag fick ut folk i jobb när jag jobbade som coach. Men jag ges inte chansen, det finns inte en möjlighet att jag hinner kontakta arbetsgivare till exempel.”

Stefan, arbetsförmedlare

Aktivera, kontrollera och administrera

- Administration och kontroll har tagit överhanden. Hög arbetsbelastning och nyanlända med behov av socialt stöd. Hinner inte kontakta arbetsgivare. Strategier som "möteseffektivitet" för att spara tid.
- Brist på ledning, chefer och politiker som saknar kunskap och insyn. Arbetsförmedlare "tolkar och tänjer" regelverk och uppdrag.
- Aktiviteter som inte är anpassade för de nyanländas behov. Skapar "tomma aktiviteter" för att fylla ut planerna.
- Kvinnor med kort eller ingen utbildning har ofta "tomma aktiviteter"

”De kvinnliga analfabeterna från Somalia och Afghanistan som kommer hit tillsammans med sina män upplever jag som väldigt svårjobbade. Kvinnorna blir oftast gravida och klarar inte av att göra någonting själva. Inte ens åka buss till SFI. Men så har jag en del yngre kvinnor som har ett helt annat driv och de behöver jag knappt hjälpa med någonting! De vill ut på arbetsmarknaden fort och lär sig svenska på en gång. De ser att det finns mycket möjligheter. De är väldigt driftiga! Det spelar egentligen ingen roll var de kommer från, jag har en otroligt driftig kvinna från Afghanistan som är läkare och som jag tror kommer få arbete snart. Hon har arbetat i hemlandet och har alla papper klara.”

Cecilia, arbetsförmedlare

Den självklara jämställdheten

- Sverige och "svenskar" självklart jämställda och moderna. "Traditionella" och "kulturellt avvikande" migranter som dess negativa spegelbild.
- Utbildning och storstadsbakgrund ses som svenskt.
- Utbildning och socialt/kulturellt kapital görs till individuella egenskaper som driftighet och vilja.
- Män får mer insatser än kvinnor

Vad innebär detta?

- Integrationspolitiken fungerar inte som det är tänkt. Kontrollmekanismer och administration har tagit överhand.
- Arbetsförmedlarna får den administrativa och kontrollerande delen att fungera. Det som fungerar sämst är den del av uppdraget som handlar om att matcha och etablera nyanlända på arbetsmarknaden.
- Felen bäddas in i systemet.
- Män och kvinnor har inte samma förutsättningar att etableras.
- "Migration- och integrationspolitiska" arbetsmarknader riskerar att bli rasifierade segment präglade av prekära villkor

Vad bör förändras?

- Större handlingsutrymme för arbetsförmedlare att utforma utbildningar och insatser lokalt.
- Minskad administration, minskad kontroll, minskad arbetsbelastning.
- Se över "dolda" arbetsuppgifter
- Anställ tolkar på Arbetsförmedlingen: en fråga om effektivitet, kompetens och schyssta arbetsvillkor.
- Kontroll och uppföljningar av de arbetsmarknader som skapas i kring upphandlade tjänster.
- Tydligare intersektionellt perspektiv. Ökad medvetenhet om stereotypa bemötanden på lokal nivå.
- Arbetsförmedlarna måste ges möjligheter att hjälpa de nyanlända att hitta "rätt" jobb.
- Nyanlända måste ges möjlighet att skapa en framtid i Sverige och komma in "rätt" på arbetsmarknaden.